

Тріщ Р.М., Кіпоренко Г.С., Дейнеко Т.С.

СУЧАСНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Здоров'я працюючих є однією з передумов високої продуктивності праці, підвищення добробуту населення та економічного розвитку країни. Загальні принципи державної політики в галузі охорони праці, які визначено законодавством України, спрямовані на створення належних, безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням, адаптацію трудових процесів до спроможностей працівника з урахуванням стану його здоров'я і психологічного стану, що узгоджується з принципами захисту здоров'я працівників, які визначено в Конвенціях міжнародної організації праці, директивах Європейського Союзу.

За кількістю смертельних випадків виробничого травматизму на 100 тис. працюючих Україна значно випереджає такі економічно розвинені країни Європи як Німеччина, Франція, Велика Британія, а також Скандинавські країни. В Україні зазначений показник в 2009 році склав 5,0 осіб, в той час як у Італії він склав - 1,6, Франції - 1,1, Німеччині - 1,0, Фінляндії - 0,97, Швеції - 0,74, Великій Британії - 0,3 особи.

Основними причинами вищезазначеного є недотримання роботодавцями вимог законів України "Про охорону праці" та "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" щодо забезпечення здорових та безпечних умов праці та функціонування системи управління охороною праці (СОУП), недосконалість самого законодавства, низький рівень технічних засобів контролю та діагностики, низька культура виконання правил техніки безпеки та ін.

Система управління охороною праці - частина загальної системи управління організацією, яка сприяє запобіганню нещасним випадкам та професійним захворюванням на виробництві, а також небезпеки для третіх осіб, що виникають у процесі господарювання, і включає в себе комплекс взаємопов'язаних заходів на виконання вимог законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці.

Управління охороною праці - це підготовка, прийняття та реалізація правових, організаційних, науково - технічних, санітарно - гігієнічних, соціально - економічних та лікувально - профілактичних заходів, спрямованих

на збереження життя, здоров'я та працездатності людини в процесі трудової діяльності.

СУОП відповідно до «Рекомендацій щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці», що затверджені наказом Держгірпромнагляду від 22.02.2008 № 35, передбачає:

- планування заходів з охорони праці;
- контроль виконання цих заходів;
- можливість здійснення корегуючих та попереджувальних дій;
- можливість адаптації до обставин, що змінилися;
- можливість інтеграції в загальну систему управління.

На цей час також існує декілька міжнародних стандартів системи управління OHSAS 18001, ISO 14001, ISO 9001, в яких зокрема визначено створення системи управління охороною праці на рівні підприємства з урахуванням сучасних міжнародних вимог та соціально-економічного розвитку у світі.

Основними завданнями управління охороною праці за міжнародними стандартами є підготовка, прийняття та реалізація заходів, спрямованих на:

- забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці;
- забезпечення утримання в належному стані виробничого устаткування, будівель і споруд, інженерних мереж, безпечного ведення технологічних процесів;
- забезпечення працівників засобами індивідуального захисту, організацію і проведення навчання працівників з питань охорони праці;
- пропаганду охорони праці;
- облік, аналіз та оцінку стану умов і безпеки праці;
- забезпечення професійного добору працівників окремих професій;
- забезпечення страхування працівників від нещасного випадку на виробництві та профзахворювання.

Зміна соціально - економічних відносин значно ускладнює управління охороною праці традиційними методами і потребує переходу його на якісно новий рівень, спричиняє необхідність формування принципово нового підходу до вирішення питань з охорони праці та промислової безпеки з урахуванням реальних політичних та соціально - економічних процесів. Тому на цей час найбільш актуальним стає питання розроблення та впровадження системи управління професійними та виробничими ризиками.